

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

AVALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BÓROS GYÖRGY.

Déva vára újból élni fog.

1910-ben történt. Az unitárius világ színe-java megjelent az omladozó falak között. Élni kezdett az oly régóta haldokló, egykor dicsőséges vár. A hatalmas falak ormán a vidám ifjúság várja az eseményeket. Lenn a kő- és mésztörmelékek között a nők és férfiak egy testté tömörülve hallgatják a dalkarok énekét, a főpásztor beszédét, a budapesti pap tömör ódáját és a többi ünnepi szót.

Lenn a kis, lelkes város ujjongott örömeiben, hogy új nap fénylett a bus vár komor falára. Brassótól Sanfranciscóig szállt az üzenet: hívő lelkek örvendeztetek: a hit mártírjának börtönsirja új élethez kezdett. Aranybetűk hirdetik, hogy a hitgazság halhatatlan apostola, Dávid Ferenc immár nemcsak Erdélyé, hanem az egész mivelt világé...

Még kis gyermek volt a csecsemő, kit édes anyja karján tartva nézte a szép ünnepet, midőn eldördült az ágyu és megkezdődött a világ legszörnyűbb vérfürdője. 1914 től 1918-ig rommá lett Európa, Erdély trikolorja szint változtatott, a kis Déva együtt siratta szép multját s szegényében szíve csaknem megrepedt, mert a vár új életét összetörte a háboru megvadult ördögi szelleme. A Dávid Ferenc emlékköve porrá lett és a szelek szárnyán az örömhír után világgá vitte a gyásztrómbita harsogását: Ne aggódjatok tovább! Déva vára újból élni fog. Most már a világ unitárius ifjúsága fogott kezét. Az emléktábla a folyó 1929-ben újra fogja hirdetni, hogy a mártír lelke közöttünk él. Az emléktáblán aranybetűk fogják hirdetni Dávid Ferencünk dicsőségét.

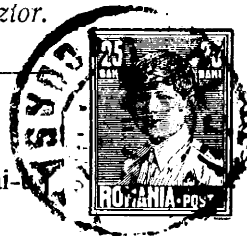
Készüljete az új, nagy ünnepre Déva várába.

Főpásztor.

Vári Albert ur

Str. Al. Vlăhuța 6 [Bolyai-

Loco

TŰZHELY MELLETT

Egy szál fehér virág.

Az Urasztalán egy gyönyörű fehér virágcsokor pompázik, a templom megtelt emberekkel. Mind anyák és gyermekek ők: Az emberek! Az anyák máskor is csak anyák. Minden szivdobbanással, minden lélekzetvétellel az az érzés hatja át őket „Anya vagyok“. Ma pedig az ő napjuk volt: „Anyák napja“.

A gyermek, még a legjobb is, néha csak ember; megfelejtkezik róla, hogy gyermeke az édes anyának. De ma, aki ott volt az unitárius templomban, a lelkész szivekhez szóló beszéde alatt, bizonyosan érezte, jobban, mint hétköznapokon! Gyermekek vagyok, gyermeke az édes anyámnak. A kinek az édes anyja messze nyugszik idegen temetőben, gondolatban bár, egy szál virágot helyez a sírára, egy szál fehér virágot.

Most érkezem haza az unitárius kollégium díszterméből, ahol délután a Szent-Iványi lelkész ur gondos rendezésében egy gyermekelőadás pergett le. Apró leánykák és emberkék produkálták magukat; mindenki a maga kedves módja szerint, a legjobbat adva, amit adhatott. Mind szépek voltak, ügyesek, helyesek, okosak. Minden szülő örömmel, bizva gyönyörködött bennök: „Itt vannak a gyermekeink, a jövő, a folytatásunk; még sem volt hiába az életünk, a küzdelem“.

A gyermekek, amint már említettem, mind ügyesek voltak, ahogy elmondtak minden szépet, amit magyar költő irt az édes anyáról. Sajnos még nem ismerem őket mind névszerint. Azok közül, akiknek tudom a nevüket, nehéz volna megállapítani, kinek adjam a pálmát; Ifjabb Gállfy Zsigmondnak, Borbély Pistának, Hadházy Évának, a kis Sándor babának, Gyallay Papnak, Márkos Bandinak „a rendőrnek“, „az apának“, a bácsinak“, a kofáknak“, a kis Gyergyainak, aki oly kedvesen megigazította a jól hegedülő kis barátja kottáját, vagy a lelkes rendezőségnek. Vagy talán annak a nyílt arcu barna szemű leánykának, aki egy illatos fehér virágot adott nekem? Kedvesen, bizalmasan, mint az édes anyának?!

Ugyanis, amikor már babatáncnak, szavalásnak, muzsikának, színjátszásnak vége volt, a rendezőség egy kosár fehér illatos virágot küldött az anyáknak. Minden szereplő gyermek egy szálát vihett belőle az édes anyának. És futottak a gyermekek örömmel a szál virággal, ki ki az édes anyához és ott állott a nagy terem közepében, a tolongó emberáradatban egy leányka egyedül, egy szál fehér virággal a kezében. Kérdően, fürkészve nézett körül. Kinek adja? Nincs már édes anya? Vagy csak nem találta meg?

Megérezte tán, hogy én is várom a szál fehér virágot a mai naptól? Oda lépett kedvesen hozzám és felém nyújtotta a virágot. Legszivesebben magamhoz öleltem volna örömben, hálából, szeretetből, de kifelé sodródtam a hazasiető anyák és gyermekek által. Az ajtónál a fiam várt. Örömmel pillantotta meg a virágot a kezében. „Kitől kapta anyuka a virágot? Néztem széjjel, honnan vegyek most hirtelen egy szál virágot, hogy oda adjam anyámnak“.

Köszönöm kis leányom a virágot, köszönöm kicsi fiam, hogy eszedbe jutottam.

Itthon vagyok. Elöttem fekszik a biblia és a szál fehér virág. A virágot a bibliában préselem, de gondolatban oda helyezem az édes anyám távoli sirjára.

Kolozsvár, 1929. június 9.

Jakab Miklósné.

Déva várában. *)

Magas Déva várát százszor is megjártam, —
Gyermek voltam akkor: néztem, de nem láttam.

Negyvenöt esztendő pergett le azóta...
S fehér fűvel újra fölnéztem egy szóra.

Szürke szikla szirten, ódon kőruhába'
Hallgatag hajnalban aludt Déva vára.

Omladozó falnak fekete tövébe,
Szárado avarban leültem egy kőre...

Kerék visszagördül, a Volt visszaárad,
Tegnap fordul mára, hamuból lét támad:

Nesztelen sarjznak, kelnek az emlékek,
Nagyrégii időkről hangtalan beszélnek.

*) E nemes költőiséget lehellő aktuális költemény szerzőjétől, Wenczel Miksa bánffyhungyadi ny. erdőtanácsos urtól pár hónappal ezelőtt már közöltünk egy kis verset — névtelenül. Örülünk a folytatásnak. Kísérő levelében többek közt ezt írja: „Nyolc esztendeig jártam a dévai főreáliskolát s megszereltem a várrmot és történelmét. Volt tanátaim megtanítottak a Déván született Salamon Ferenc történetíró megbecsülésére s bár egyikük sem volt unitárius, a várban sinylett és meghalt Dávid Ferenc nagyságának és dicsőséges tragédiájának tiszteletére. Katonakoromban Torockón is jártam s bár hívő római katolikus vagyok, ott mélységesen meg'ogott az Egyisten vallásának fenséges tisztasága! Valósággal belémkarolt s nem eresztett el többé“. — Jól esik ezt hallanunk a Dávid F. emlékünnepe előtt, ezekben a szomorú időkben, mert meg vagyunk győződve, hogy Dávid Ferenc emlékének a szívek ilyen megértő összedobbanása a legjobb himnusza s a legértékesebb diadala.

Hallom a régmultak szárnyasuhanását,
Decebál királynak végső vivódását...

Várfokára gőgös sasok települnek:
Róma légiói diadalmat ülnek...

Rengenek a kópják, kürtök énekelnek,
Várfalak fölbúgnak: magyarszót felelnek, —

Sípolnak a sípok, áldozatok égnek,
Jósolnak jövendőt fehérhaju vénék...

Tizenkét kőműves a falat falazza,
Piros asszonyvérrel ragasztva-ragasztja...

Bilincsben Dobónak két kicsiny pulyája,
Egri várból orzott ártatlan virága.

Könnyeik patakja köntösüket mossa:
Izabella asszony gőgje fakasztotta...

Nyilik Dávid Ferenc szomoru cellája:
Az Egyistenember kinzó-kamarája;

Börtön kemény ágya kőből vagyon vetve,
A halálos ágyon Dávid gyöngye teste...

Tört szemében az Egyisten hite égett:
Soha sem is láttam ilyen fényességet.

S íme, puha kézzel az Ur int feléje:
S Dávid Ferenc lelke felröppent az égbe...

Reggel kél... A Napnak vérpiros rózsája
Ezer szirmát rázza, hinti Déva várra.

Össze-egybedobban szivek milliója
Imádságos szóra: „Solius Dei gloria!”

Magas Déva várát százszor is megjártam,
Gyermekfővel: néztem, fehér fővel: láttam!...

Wenczel Miksa.

.....

Felvétel az „Unitárius Leányotthonba“. A kolozsvári Unitárius Leányotthon Elöljárósága felhívja mindazon unitárius szülőket, akik középiskolákban vagy kenyérkereső pályán tanuló leányaikat az 1929—30. isk. évben a Leányotthonban óhajtják elhelyezni, hogy eziránti kérvényüket július 15-ig a Leányotthon Elöljáróságának címezve, az Unitárius Kollégiumba küldjék. Cluj, 1929. június 26-án. *Dr. Ferencz József*, elnök.

A templom és a korcsma.

Zúgnak a harangok, a templomba hívnak,
 Milyen szép a hangjuk, hogy kacagnak, sírnak,
 Ünnepi érzések drága muzsikája,
 Akinek szíve van, úgy fel igyél rája.
 Aki Istent szeret, kinek van imája,
 Hogy templomba menjen, oly boldogan várja,
 Mert rá a vasárnap templomjárás nélkül
 Örömet nem derít, ünneppé nem szépül.
 . . . Mennek: férfi, asszony, fiatal és gyermek,
 Az Istenházában megenyhülést nyernek.
 Megenyhülést nyernek, igazabbak lesznek,
 Nem rendíti őket sulya a keresztnek,
 Mert Istentől jönnek, mert Istenhez mennek,
 Mennyország ragyog fel a sovárgó szemnek.

Részeges Pál bátyánk, ha te ezt értenéd!
 . . . Nem érted, hiába minden intés, beszéd.
 Neked vasárnap is korcsma a templomod,
 Prédikációd ott részeg fővel mondd.
 Neked a vasárnap csak olyformán ünnep,
 Ha a mámor gőze az agyadra ülhet,
 Ha a sárga földig leihatod magad,
 Neked boldogságot semmi más nem adhat.
 . . . Ó szegény boldogság! Omladozik házad,
 Hítes feleséged immár fel nem lázad,
 A széken, a verés sírdombot hányt neki,
 Anyátlan maradtak drága, szép gyermekei.
 Te nem vagy az apjuk, te kirablójuk vagy!
 . . . Végredelet rájuk örökséget nem hagy,
 Még egy barázdát sem, hisz a vége járja,
 Csak napok kérdése s dobót ütnek rája.

Részeges Pál bátyánk nem érti, nem érti,
 Feddő szó a szívét nem bántja, nem sérti,
 Hogyan is értené . . . az arcán mámor dül,
 Mint sötét éjszaka ölmosan ráborul.

Omladozó házban, drága három gyermek:
 Egy lány és két fiu . . . mozdulni se mernek.
 Senkijök, senkijök. Anyjuk sír takarja,
 Meg nem ölelheti puha meleg karja.
 Szelíd tekintete a szemükbe nem néz,
 Erőre nem kaphat a simogató kéz.
 Senkijök, senkijök, édesapjuk sincsen,
 Tuladott mindenem, Istenem és kincsen.

Italáldozatja, tüzes, szégyenbélyeg,
 Napról-napra alább, mind mélyebbre mélyed . . .
 Próbálták már sokszor. Hívták haza szépen,
 Megrendült a lélek e bús hívó képen,
 De nem volt köszönet, ütéssel felelt meg,
 Hányszor teltek könnyel a bús gyermekszemek!
 És mi lett a vége? Egy zimankós télen
 Fagyva találták meg egyik árokszélen.
 . . . Bizony szomorú sors, de így szokott lenni,
 Aki a templomba sohse akart menni,
 Kinek imádsága: Még egy litert kérek!
 Bizony, így jó véget senki sem is érhet.

Részeges Pál bátyánk története beszél . . .
 Hogy mikor a harang édes szava zenél,
 Menjen a templomba öreg, ifju, gyermek,
 Ott a fájó szívek enyhületet nyernek,
 Enyhületet nyernek, bátrabbakká lesznek,
 Nem veri le őket sulya a keresztnek,
 Mert Istentől jönnek, mert Istenhez mennek,
 E földön az égnék birtokosi lesznek.

Vári Domokos.

Vizsgai virágok.

Vizsga és virág. E két fogalom együtt él a gyermeki lélekben.

Ma is élénken emlékszem az első vizsgámat megelőző napra! E napon már nem volt tanítás, ez a nap az iskolánk szepítésére volt szentelve. Már reggel elindultunk, bebarangoltuk a mezőt, a közeli erdőt, garmadával gyűjtöttük össze a kék nefelejtset, a gyöngyvirágot, a mező száz virágát, a kertekből a tulipántot, százszorszépet, harangvirágot s nagy diadallal vittük az iskolába. Ez alatt a fiúk füzfaágakból elkészítették a koszoruk vázát s megkezdődött a lázas munka. Mi kisebbek csak segítünk, nagy igyekezettel adogattuk a virágot, a nagyobb lányok nem kis kezűgyességgel — a mi áhíthatos bámulásunk közben — gyorsan koszorukat, girlandokat fontak. Legszébben diszítettük az asztalt, mert odaülnek a „tisztelletes urak“, jutott a koszorukból a falakra, de még a zord, fekete táblát is virágdiszbe öltöztettük e napon, hadd segítsenek a virágok, ha valamelyikünk nem tudná másnap a nehéz számtani feladatot, a mit majd felad a tanító ur.

Ez a kép falukon sok helyen ismétlődik ma is. Városokon is rózsacsokrokkal sietnek a kis fiúk, kis lányok vizsgára, viszik a hálás szeretet virágait a tanítójuknak.

A vizsga befejezése után aztán többen jogot formálnak az általuk font koszorúhoz. Néha még szóváltás is keletkezik, ha töb-

ben adták hozzá a virágot. Az iskolában is marad azért még sok virág.

S mi a további sorsuk ezeknek a virágoknak?

Mint minden virágé: a hervadás.

Vajjon nem lehetne ezeknek a virágoknak az életét még egy kicsit meghosszabbítani? Valami olyat tenni velük, a mivel vizsga után is gazdagíthatnók tanítványaink lelkét?

Elgondolkozom... Azokra a tanító sírokra gondolok, melyek, ha nem is egészen elfelejtve, de virág nélkül állanak temetőinkben.

S melyik temetőnkben ne lennének ilyenek?

A mi kis egyházközségünk temetőjében is találtam többet. Itt van a drága emlékü nagyapám sirja, ki félszázadon át tanította e község népét, a ma élő öregebb generáció még jól emlékszik rá. Itt van eltemetve az élete tavaszán váratlanul tifuszban elhalt Kovács Irma tanítónő és a szintén fiatalon elhalt Miklós János tanító is, ki e falu szülötte is stb. Minden temetőben vannak tanítói sírok. Most porladó szívük egykor forró szeretettel dobogott iskolájukért, tanítványaikért. Megérdemlik hát, hogy e napon reájuk is gondoljunk s a vizsga érzésével megszentelt virágokkal sirjaikat megkoszorozzuk.

A temető a legtöbb helyen közel van a községhez s így minden különösebb fáradság nélkül kivihetjük virágainkat kis tanítványaink segítségével s elhelyezhetjük azokat kegyeletünk helyeire. Természetesen, ha az év folyamán iskolánknak valamelyik növendéke halt volna meg, arról sem feledkezünk meg, vagy ha valamelyiküknek családtagja halt meg nem régen, annak a sirjára is uttatunk virágot.

Igy, kevés fáradsággal a hálás kegyelet soha el nem muló jérzését rögzíthetjük kedves kis tanítványaink lelkébe.

Küküllődombó.

Özv. Kiss Jenőné.

Imádkozatok.

Egy Istenben, egy igaz Istenben bizó emberek
Intó szavára lelketek tudom olykor megremeg:
Ne féljete! Mi mind egyformán gyarlók vagyunk
Legyünk bus szegények, boldog gazdagok.
Egyformán a sors koldusaiként
Járjuk az élet utait szertesét.
Ha tévutra vinne olykor lábatok,
Álljatok meg és imádkozatok!
Imával Istenhez szállva erőt nyer a lélek,
S megküzd a viharral; ellenáll a vésznek...

Zúgó tengeren szélvész-viharban
Sötét erdöket járókkal Isten is ott van.
S ha tévutra vinne olykor lábatok
Isten szól: Álljatok meg és imádkozatok!

Genova, 1928.

Iffj. Gspann Károly.

NŐK VILÁGA.

A Főt. Püspök Ur szives volt átadni Szerkesztőségünknek a boltoni Nők Szövetsége üdvözetét, melyet az erdélyi Unitárius Nők Szövetségéhez küldöttek Kolozsvárra. Bolton városban az unitáriusok tekintélyes nagy számban vannak. Püspökünk a Manchester városban tartott unitárius nagygyűlésre menő útjában meghívást kapott Boltonba, hogy április 14-én ott istentiszteletet tartson. A Nők Szövetsége elnöksége az ide küldött levélben azt írja: „Milyen jó volt a szószékünkön látni és hallani azokat az üdvözlő szavakat, amelyeket az erdélyi magyar unitárius egyházak nevében velünk közölt. Nagyon lelkesítőleg hatott ránk az a pompás munka, amely az Önök országában az unitarizmus ügyében folyt. Örvendünk, hogy hosszas küzdelmeik után kivívták a szabadságot, hogy a lelkiismeret szavait kövessék és szabadon gondolkozzanak és tegyék azt, ami helyes és igaz. Mi, az Önök nőtestvérei és egy közös cél érdekében munkatársai, élvezzük azt a dicső örökséget, amelyért elődeink szenvedtek es meghaltak. Bámulattal gondolunk arra a bátorságra és kitartásra, amellyel Önök harcolnak azért a hitért, melyet mi is anynira szeretünk. Isten segedelmét kérjük nemes munkájukra.

Az Unitárius Nők Szövetsége nevében

Taylor Harryet, elnök.

Rettley A. Beatrice, alelnök.

Broughton Klára, t. titkár. *Falconer B. Etel*, t. titkár.

Még megemlíti a titkár, hogy az Assembly-gyűlések igen jól sikerültek, ámbár a nagyszámu szónok mindenike önállóan fejezte ki véleményét. Mindenki föllelkessedve és bátor elszántsággal távozott a gyűlésről.

Az erdélyi Unitárius Nők Szövetsége meleg köszönetet mond az angol nővéreknek és reméli, hogy az így megkezdett levelezés tovább fog folytatódni a szent ügy érdekében.

Jelentés

vidéki nőszövetségünk 1927-28. évi munkásságáról.

5. A homoródkaracsonyfalvi nőgyűlés 1927. novemberből kezdődőleg minden csütörtökön munkaestélyt rendezett rövid programmal. Továbbá rendezett egy teaestélyt 2500 leu tiszta jövedelemmel. Ötszáz leut gyűjtött egyházi adóba. Két elhunyt tagtársnak koszorút helyezett a koporsójára. Nyári vasárnapokon is tartott gyűlést, hogy a tagok között fennmaradjon az összetartás. A kolozsvári leányotthon betegszobájára részére 50 darab szőtteményt (lepedő és törülköző) küldött. Kész vagyona 10.000 leu. Tiszteletbeli elnök Demeter Dénesné, elnök Bálint Ödönné. Tagok száma 100.

6. Az abásfalvi D. F. Nőegylet tisztikarában változások történtek. Elnök Benedek Sándorné, jegyző Kádár Lajosné, pénztáros György Ferencné. Az egylet rendezett egy teaestélyt, az iskolás gyermekek színelőadásával. Az előadás jövedelme 800 leu volt, melyhez a tanító ur 200 leuval járult hozzá. 1927 novemberben, halottak napján a nőegylet megkoszoruzta a hősök kövét. Karácsonykor fát díszített fel a gyermekek számára, mikor is az elnök és a pénztárnok tésztát és cukorkát készített a szülők és tagok által összeadott anyagból. Megható volt a lelkész szép imája és a gyermekek szavalata. A jegyző szép előadást tartott a szeretetről, mely után kiosztották a cukorkákat és ajándékokat. Rendes összejöveteleket 1928-ban tartottak, ima, felolvasás, egyházi énekkel. Rendeztek egy műsoros estélyt két vígjátékkal s énekszámokkal. Tiszta jövedelem 2200 leu. Az urasztalát rendesen virággal látták el. Hősök napján szavaltak a hősök kövénél.

Háromszéki kör.

1. A kökösi nőkszövetsége 1927 december 3-án alakult meg. Megalakulási idejétől kezdve minden kedden este összejöveteleket tartott, március végéig. Az összejöveteleken előbb kézimunkával és beszélgetéssel töltötték az időt, akkor kezdetét vette a műsor: három-négy énekszám, szavalat, két-három felolvasásból állott. A tagsági díjak egy részéből fedezték az összejövetelek költségeit, többi része kamatozik.

2. Az árkosí unitárius nőszövetség 1927 novemberiől 1928 márciusig tartotta összejöveteleket, összesen 13 rendes gyűlést. Minden héten kedden. Egyházi ének, ima, felolvasások töltötték ki az összejövetelek idejét. A műsor minden pontjában önként vállalkozó tagok szerepeltek. Az énekszámokat vonószenekear kísérte. Az egyházközség által rendezett Brassai-emlékünnepen a nőkszövetsége segédkezett. Rendeztek karácsonyfa-ünnepélyt gazdag műsorral. Báró Szentkereszthy Béla öméltósága 2000 leut ajándékozott s a nőszövetség tagjai is pénzzel és természetbeli adományokkal járultak hozzá. Az elaggott és tehetetlen asszonyokról sem feledkeztek meg. Ruhaneműekkel és élelemmel segélyezték. 1928 április hóban vallásos délutánt rendeztek, mely igen s.épen sikerült. Perselypénzből 660 leu gyűlt, felerészét az unitárius theol. akadémiának adományozták, másik részét a szentháromsági unitárius templom építésére adták.

3. A sepsiszentgyörgyi unitárius nőkszövetsége 1927 október havától 1928 április végéig a D. F. Egylettel kapcsolatosan 6 vallásos délutánt rendezett. Ének, zene, szavalatok és felolvasások voltak műsoron. Karácsony estéjén a szegény tanulók részére karácsonyfát állított a nőkszövetsége. Körülbelül 21 szegény gyermek kapott ruhának valót s minden elemi iskolás tanuló tan- és írószert, cukrot stb.

4. A brassói D. F. Egylet nőkszövetsége 1927—28. évi működése a következő volt: Karácsonyfa-ünnepély rendezése, melyen körülbelül 50 iskolás gyermek ruhát, cipőt s egyéb apróságot kapott. Vallásos estélyek rendezések. Februárban a templom-alap javára egy műsoros táncmulatságot rendezett 22.000 leu tiszta jövedelemmel. Pénzzel segélyezett betegeket és nyomorúságban levőket.

Egyleti élet és munkásság.

A firtosmartonosi Unitárius Nőszövetsége 1928. aug. hó utolsó vasárnapján templomi ünnepélyt rendezett. Imát mondott Fazakas Jenő IV. éves papnövendék. Orgonakisérettel énekelt Fazakas Jenő, Török Mihály és Gelei Ida. Szavalt Káli Albertné, Gálffy Margit és Gálffy Irén. Az ünnepély legkedvesebb pontja volt egy igen kedves kis gyermekjelenet „Jézus a gyermekek barátja”: melyben a gyermekek legapraja szerepelt a szülők nagy meglepedésére, hogy a még beszélni alig tudó kis gyermekek nyilvánosan olyan szépen szerepeltek. Az ünnepély végeztével a sorsolás volt megtartva, melyből a begyűlt összeg nemes célra volt fordítva. A megmaradt sorsjegyek megváltására és Gálffy Szabó Sándor emlékére 200 leut adományozott Gálffy Józsefné.

1928 december 31-én nyitotta meg Nőszövetségünk előadásainak téli időszakát, mely alkalommal igen szép számmal jelentek meg. Megnyitó imát Katona Ferencné elnöknő mondott, hálát adva Istennek, hogy ismét teljes számmal megjelentek azok, akik a szépért és jóért lelkesedni tudnak. Szóval és tettel bebizonyítják azt, hogy a megkezdett munka továbbfolytatásában részt kívánnak venni. Megnyitó után válogatott szép szavalatok, felolvasások tették az est programját. Általános derűtséget okozott a „Fiam lakodalmá” című monolog és Gál Margit tanítónőjelölt. Ugyiszintén Gálffy Margit és Ica egy-egy kedves monologgal és szavalaival gyönyörködtették a hallgató közönséget. Szavalt még Fülöp Árpád papnövendék. Felolvasott özv. Vass Ferencné. Szép volt Szentpáli Elek ének-szólója. Patakfalvi Béla jegyző ur hegedü kíséretével.

Az estély mindvégig igen élénk volt, a közönség a legnagyobb meglepedéssel távozott csendes otthonába, hogy méltóképpen várja a boldog ujesztendő eljövételét.

1929. január hó 20-án tartotta Nőszövetségünk második programos estélyét. Katona Ferencné elnöknő megnyitója után szavalatok, énekszámok és felolvasások következtek. Az estély legkiemelkedőbb pontja volt Garay János „Bajusz” című költeményének előadása megszemélyesítve. Énekelt Gálffy Ferencné, Káli Albertné és Szentpáli Elek; hegedün kísérte Patakfalvi Béla. „A függöny” c. monologot előadta Káli Albertné. Szavalt Vass Elekné, András Margit, Sófalvi Erzs. Felolvasott Gerébb Mózesné.

1928. december 4-én karácsonyfa-ünnepélyt rendezett a tan-testület az iskola nagytermében, ahol a gyermekek apraja-nagyja összegyűlt és szent áhitattal várta az angyal eljövételét, mikor a kis Jézuska kedves ajándékkal lép meg a jó gyermekeket. Az ünnepély programját az iskolás gyermekek által előadott szavalatok, énekszámok és karácsonyi szindarabok képezték.

A műsor végeztével felcsendült a gyermeki ajkakon a kedves

ének „Karácsonyfa tündér álom“, mialatt a gyertyácskák által megvilágított, gazdagon megrakott karácsonyfa a gyermekek szeme elé tárult. Hogy ilyen gazdag karácsonyfát hozhatott az angyal, köszönhetjük a fogyasztási szövetkezetnek, mely 500 leu értékben tanszereket és cukrot ajándékozott, melyből minden egyes tanuló részesült. Továbbá köszönhetjük a Nőegylet nemeslelkű tagjainak, kiknek szíves adományából minden gyermek tésztát, almát és diót kapott.

1929 február hó 10-én farsangi estélyt tartott, mely alkalommal kizárólag humoros előadások alkották az estély programját. Énekelt a nők dalárdája, harmoniumon kísérte Gálffy Ferenc tanító ur. Szavalt Katona Ferencné, Káli Margit, Fekete Mózes, Gálffy János. A „Parasztruha“ című monológot előadta Káli Albertné. „A politika“ című dialógot Jakabfi Anna és Kuti Ferenc. „Bál az utkaparónánál“ előadta Bajka Rózsika és Szentpáli Elek. „Bajos Jeremiás“ monológ, előadta Sipos Ferenc. „Férjet keresek“ monológ, előadta Bajka Rózsika. „A szerelmeslevél“ előadta Demeter Ferencné, Vass Albertné és Nagy Sándorné. Műsor után farsangi felvonulás következett, szépen összeválogatott tréfiás jelmezekben. Az estély mindvégig annyira élénk volt, hogy habár kissé hosszú is volt a program, mégis a közönség mindvégig a legfeszültebb figyelemmel és a legnagyobb élvezettel hallgatta.

1929 március hó 3-án Nőszövetségünk teaestélyt rendezett, ha nem is nagy anyagi, de annál nagyobb erkölcsi sikerrel.

Megnyitó imát Katona Ferencné elnöknő mondott, mely után egyházi éneket énekelt a dalárda Gálffy Ferenc tanító ur vezetésével. „A tolvaj“ c. költeményt szavalta Derzsi Géza. „Egy vőlegény a kapuban“ monolog, előadta Fekete Mózes. Igen kedves volt öt kis iskolás leányka egyházi és világi éneke, melynek betanítását és vezetését Gálffy Ferenc tanító ur végezte.

Felolvasott Csiha Kálmánné nagytiszteletű asszony. Szavalt Máthé Elek. „A falusi liba“ c. monologot előadta Agh Margit. „Ködkirályfi“ c. egyfelvonásos szindarabot előadta András Margit, Gáspár Ida és Vass Ilona.

Istennek áldása legyen és maradjon a nemesszívü adakozókon, hogy még sokszor hozhassanak áldozatot a nemes cél érdekében.

A referens.

.....

Az erzsébetvárosi unitárius egyházközség nagy áldozatok árán, Isten segedelmével imaházat vásárolt. A templomi felszerelése részben hiányzik; azzal a kéréssel fordulunk a nemes szivekhez, ha valakinek volna olyan edénye, amely az Urasztali kellékeknek megfelelne és tudnák nélkülözni (ugymint: korsó, táca és serleg), köszönettel vennők és nevét aranykönyvünkben megörökítenők.

Solymosi István, gondnok.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Örömhír. Midőn a Dávid Ferenc halála 350-iki emlékünnepeére az előkészületek folytak Kolozsvárt, kormányunk akaratából a hunyadmegyei prefektus értesítette egyházunk püspökét, hogy a dévai emléktáblát a megye helyre kívánja állíttatni. Kellemesen hatott az üzenet, az E. K. Tanács melegen megköszönte a nemes szándékot. Mint hogy az emléktábla már meg volt rendelve és az ünnepélyes leleplezés előkészítve, a Tanács csak arra kérte a megye prefektusát, hogy az emlékfülkét vegye gondjába.

Csak egy aranybetűt! A külföldi unitárius theologiai ifjak már elküldötték vagy bejelentették az összeget, mellyel a dévai Dávid-emléktábla helyreállításához járulnak. Amerikából két képviselőt küldenek s Angliából is jőni fog. Püspökünk a theologusok záróünnepén s a gymnaziumi tanulóknak is kiadta a jelszót, hogy minden tanuló biztosítson magának egy betűt az emléktáblán. 8 = nyolc lejt még a kis elemista is meg tud takarítani. Azt reméljük, hogy ez a gondolat minden unitárius ifjút meg fog ragadni és tanítójához, papjához vagy más uto eljuttatja Kolozsvárra a nyolc leut. A kis és nagy adakozók nevét hűségesen följegyezzük és megőrizzük a jövőnek!

Lelkészi beiktatás. Fényes külsőségek mellett történt meg Szabédon az új lelkész, Keresztési Dénes beiktatása június hó 9-én. Főt. Püspök ur, Kovács Kálmán főszámvevő, Kaáli Nagy Árpád köri f. ü. gondnok és Halmágyi János köri esperes társaságában személyesen ment le Szabédra, hogy a beiktatást elvégezze. Szabédi híveink diadalkapuval és zsufolásig telt templommal várták a főpásztort. Keresztési Dénes hosszú, lelkes és szép eredményekben bővelkedő papi szolgálata kezesség arra, hogy új eklézsiájában is sikerrel fog munkálkodni Isten és anyaszentegyházunk dicsőségére és javára. Az Ur áldása legyen az új pásztoron és gyülekezeten egyaránt.

Virághullás. S. Nagy László afia, a Naptár egyik szerkesztője, mult hónapban vesztette el csecsemő kislányát, Izabellát. Alig pár órát élt, mint a tiszavirág. Jött, virágozott, apró kis ajka, mosolygó szemei maguk voltak az élet, aztán elment. Az Ur adta, az Ur elvette; áldassék az Ő szent akarata!

Dr. és Mrs. F. Southworth az amerikai Medville Theological School dékánja, illetve felesége, világkörűli útjában meglátogatták Erdélyt is. Eredetileg az indiai unitáriusok, a Brahma Somaj centenáriumára utaztak volt, honnan Palesztinán és Olaszországon át jöttek hozzánk. Több mint két hetet töltöttek Erdélyben, meglátogatva

az unitárius történelem szent helyeit Torda, Torockó, Déva stb. Kolozsvárt és Székelyudvarhelyt idéztek csak huzamosabb ideig, utóbbi helyen, mint Kiss Sándor lelkész, volt tanítványuk vendégei. A Közlöny útján is üdvözlétüket küldik minden unitáriusnak s különösen azoknak a lelkészeknek, kik Meadvilleben tanítványaik voltak.

Zsakó István és neje, Székely Teréz-alap. Egyházunk nagy alapítványainak díszes sorozata f. évi június 13-án egy meghatározható és gazdag alapítvánnyal gyarapodott. Ugyanis Dr. Mikó Lőrincné Zsakó Aranka és Dr. Zsakó Andor v. törvényszéki bírósági pénztári hivatalban megjelenve, kijelentették, hogy néhai szülőik emlékére testvéreikkel dr. Zsakó István, dr. Jancsó Ödönné Zsakó Sarolta, Zsakó Lenke, dr. Zsakó Gyula és Zsakó Zoltánnal együtt egy 100.000 leus alapítványt tesznek. Az alapítvány felét, 50.000 leut készpénzben befizették, jelezve, hogy rövid idő alatt a másik felét is befizetik, amikor az alapító-levelet is be fogják adni, melyben meg lesz állapítva a jövedelem jótékony célú felhasználása. Pénztári hivatal az E. K. Tanácsnak a jelzett napon tartott ülésére az alapítványt azonnal bejelentette. Az E. K. Tanács mélyen meghatva fogadta az alapítványt és az alapítványtevők és a néhaiak emléke előtt mély tiszteletének és köszönetének — Csifó Salomón egyházi tanácsos affia indítványára — felállással adott kifejezést. Istennek szent áldása legyen ez újabb alapítványon és azokon, akiknek emlékére és azokon, akik azt létesítették. *Hadházy Sándor*, pénztárnok.

Vasutasok! Joós Ferenc nyug. állomási előljáró egyházunk útján is felhívni kérte az érdekelt szegény vasuti nyugdíjasok figyelmét arra, hogy a bukaresti Casa Muncii Verestoronnyban egy menhelyet létesített a vasuti nyugdíjasok, özvegyek és árvák részére, ahol ezek igen előnyös feltételek mellett találhatnak menedéket s teljes ellátást és orvosi kezelést a kapandó nyugdíjuk 40%-ának befizetése ellenében. Munkára nem kényszerítik őket, de ha valamely munkájukkal pénzt akarnak keresni, ezt is megtehetik. Az épület emeletes és szép parkban fekszik, az élelmezés jó. Szegénységet nem kell igazolni. Tetszés szerint bármennyi időre el lehet távozni s ennek idejére nem kell fizetni. Az imperiumváltás előtt nyugdíjazott vasutasok is kérhetik felvételüket.

.....

☛ Alapítói díj 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny” ingyen jár!

Iskolaszentelés Szentsáromságon. Lélekiemelő ünnepsége volt a szentháromsági unitárius egyházközönségnek f. évi április 2-án husvét harmadnapján. Uj iskolája akkor szenteltetett föl az unitárius hívek és más felekezettiek nagy érdeklődése mellett, magában az uj iskola tantermében, mely zsufolásig meg volt telve a hallgatóság által. Alkalmi imát — szép stílusban megírva s szépen is elmondva — Bedő Árpád vadadi lelkész, egyházköri jegyző afia mondott. A szentelési beszédet Halmágyi János marosköri esperes ur tartotta, gyönyörűen fejtegetve és elmondva az iskola célját és fontosságát. Az éneklést Fekete József kisadorjáni lévita-tanító afia vezette nagy gyakorlottsággal. Elismerés és köszönet az isteni szolgálatot végzőknek; de különösen Nagy Árpád köri felügyelő gondnok urnak, akinek az uj iskolánk fölépítésében oroszlánrésze van. Este jól sikerült táncmulatság volt, amelyet magas színvonalon álló műsor előzött meg s amelyen közreműködtek Donáth László ref. lelkész ur, az ismert jeles író, nagy derűtséget keltő humoros felolvasásával; Bedő Emma urhölgy gyönyörű énekével, harmoniumon művészileg kísérve dr. Lány Oszkár ur által; Kakassy Béla körjegyző ur zengő érces hangon régi népdalokat énekelt. Vigjátékot Kis Géza ny.-gálfalvi körjegyző ur rendezése mellett Kis Géza, Kovács Béla tanító, Bustya Sándor s Gaál Jolánka és Zsigmond Annuska adtak elő, nagy derűtséget szerezve remek játékaikkal a közönségnek, akiknek ezuton is a leghálásabb köszönetem nyilvánítom. *Papp Gyula*, unitárius lelkész.

Az Unitárius Közlöny 1910. évfolyamából a 7-ik szám hiányzik. Nagy hálaóra kötelezi az Unitárius Teológia Akadémia ifjuságát, aki ezt a számot szives lesz a könyvtárnak megküldni.

.....

Egyről-másról.

Dr. Louis C. Cornish. Amint ide írjuk ezt a nevet, tudjuk, hogy számtalan erdélyi unitáriusnak dobban meg a szíve hálával és büszkeséggel teltlen. Hálával azért a meleg és önzetlen szeretetért, amellyel Cornish ur elárasztotta egyházunkat és annak minden egyes tagját, akivel csak valaha is érintkezésbe került. És büszkeséggel azért, mert neve a világ minden országában egyre ismertebbé lesz, mint az elnyomott vagy kisebbségben élő népek, vallások és egyének védelmezője és gyámolítója. Nálunk két ízben is megfordult s mindkét alkalommal hosszabb ideig maradt velünk.

Először 1920-ban és másodszor 1924-ben. Jelenleg abból az alkalmából foglalkozunk vele, hogy az amerikai unitáriusok májusi főtanácsi gyűlésükön megválasztották elnökükké. Már előzőleg 1926 tól is elnök volt, de akkor csak mint a visszavonult Samuel Eliot helyettese. Most négy évre választották meg rendes elnöké. Ugyane főtanácson részt vett dr. Csiki Gábor volt kolozsvári, jelenleg budapesti missziói lelkész is.

Az Amerikai Unitárius Társaság közgyűlése, ezt a nevet viseli ez a tontos évi összejövetel, melyet fent főtanácsi gyűlésnek neveztünk könnyebb megérthetés végett. E közgyűlés rendszeren május hónapban szokott megtartatni, ezért May Meetings, májusi közgyűlésnek is nevezik. Épen mint nálunk, amerikai testvéreink is ez alkalomra teszik összes szervezeteik összejövetelét is. A rendes gyűlésen kívül, ilyenkor gyülekeznek: a Laymen's League vagyis a világi férfiak egylete, mely a mi Dávid Ferenc-Egyletünkre emlékeztet, a Fellowship for Social Justice, emberbaráti egyesület, Social service Council, ugyanolyan célú, mint az előbbi, csak míg az védelemben kívánja részesíteni az elnyomottakat, ez segíti a rászorulókat s nem csatázik, Unitarian Ministerial Union, a lelkész egyesület, Unitarian Temperance Society, mértékletességi társaság, Lend a Hand Society, mely szellemi adományokkal, könyvekkel, szerető levelekkel látja el a rászorulókat, Proctor Academy, egy unitárius középiskola, Sunday School Society, vasárnapi iskolai egyesület, Tuckerman School, unitárius diakonissza képző-intézet, Women's Alliance, nők szövetsége és a Young People's Religious Union, az ifjúsági egyletek szövetsége. Fentteken kívül még számos unitárius egyesület van, mint pl. az Unitarian Historical Society, unitárius történelmi társaság vagy az Unitarian Arts' Guild, mely az unitárius templomok és szertartás művészibbé tétele mellett harcol, stb. ezek azonban nem ilyenkor tartják összejöveteleiket. Ezt a sokféle egyesületet azért soroltuk itt fel, hogy ebből kitűnjék valamennyire e májusi gyűlések terjedelme, nivója és fontossága.

.....

Küldjétek gyermekeiteket minél főmegesebben a kereskedelmi és ipari pályákra!

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő címére Cluj, Unitárius Kollégium küldendő.

Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 500 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz